

ТЕАТР У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ НАСЕЛЕННЯ ДРОГОБИЧЧИНИ У ПЕРШІ ПОВОЄННІ РОКИ (1944–1953)

Останнім часом спостерігається посилене зацікавлення соціальною історією. Занурення у повсякденні реалії людей в певні історичні епохи, відображення їх регіональних особливостей, дає можливість детально відтворити як загальні суспільні процеси, так і буття окремої людини.

У перші повоєнні роки відвідування театрів, концертів, походи в кіно стають звичними для багатьох мешканців Дрогобиччини. Важливим є з'ясування, чи насправді дозволяла, яке пропонувала радянська система, слугувало справжньому задоволенню культурних запитів населення регіону.

Історія повсякденності різних груп населення радянської України у післявоєнний період подана в колективній монографії “Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х – середина 1950-х рр.)”¹. Окремі аспекти театрального життя Дрогобиччини у зазначений період висвітлені у “Нарисах з історії Дрогобича”². Деяких аспектів діяльності театрів Дрогобицької області у перші повоєнні роки в своїх наукових доробках торкалися: Р. Попп, М. Шалата, Р. Михаць³. Особливості розвитку театрального мистецтва в західних областях України в 1940–50-х рр. розглядаються у працях Л. Барабана⁴. Важливими історичними джерелами, які надають інформацію про вплив театрів на післявоєнне повсякдення населення Дрогобиччини – є спогади⁵. Театральне життя в області, його роль та місце у повсякденні звичайних людей висвітлені на сторінках обласної газети “Радянське слово”⁶. Окремих досліджень, що стосуються театру у повсякденному житті мешканців Дрогобиччини немає.

У пропонованій статті ставимо собі за мету показати театральне життя як складову повсякдення населення Дрогобицької області у перші повоєнні роки.

Важливими чинниками, які визначали повсякдення населення Дрогобиччини у перші повоєнні роки були повоєнна розруха та складна суспільно-політична ситуація. Основні зусилля радянської влади були спрямовані на відбудову господарства, відновлення освітньо-культурної сфери, боротьбу з національно-визвольним рухом.

У реаліях “нової радянської дійсності” поступово налагоджували свою діяльність театри області. У грудні 1944 р. повернувся з евакуації Дрогобицький український музично-драматичний театр імені М. Кропивницького, який об'єднується з місцевою трупю і почав діяти під назвою Дрогобицький обласний музично-драматичний театр⁷. Крім нього також відкрилися Дрогобицький театр ляльок, Стрийський та Самбірський музично-драматичні театри. З 1 травня 1948 р. Стрийський музично-драматичний театр був перейменований в Обласний пересувний муздрамтеатр і до нього приєднали Самбірський музично-драматичний театр⁸.

Відразу після війни театри відчували чималі труднощі. У 1944 р. Дрогобицький облдрамтеатр отримав прибуток у розмірі 529 957 крб., а його витрати становили

562 461 крб.⁹. Театр дуже потребував фінансової допомоги, звертався з цим питанням до управління мистецтва. У 1944 р. йому було надано 175 000 крб. для розрахунку із заборгованостями за попередній рік¹⁰. У Стрийському облдрамтеатрі був відсутній оркестр, м'який інвентар, доріжки, стільці, дивани, було лише одне піаніно, електроапаратура не забезпечувала якісного освітлення сцени¹¹. Дрогобицький театр ляльок довгий час взагалі не мав власного постійного приміщення. Керівництво театру неодноразово зверталось до Республіканського комітету профспілки “Рабіс” з проханням надати стаціонарне приміщення для того, щоб “театр мав можливість виконувати свою основну мету, ідейно виховувати дітей республіки і приступити до нормальної творчої роботи”¹². Коштів не вистачало навіть для ремонту транспорту, потрібного для гастрольних виїздів до міст і сіл області¹³.

Матеріальні нестатки позначалися на усьому. Театральним реквізитом служили речі, що залишилися після воєнних дій, під час вистав, у яких зображувалися події Другої світової війни, використовувалися справжні автомати воєнного періоду, а також німецька військова форма, яка була збережена з часів війни¹⁴. Актори часто використовували театральні костюми як повсякденний одяг, оскільки не мали іншого, мешкали у приміщеннях театру¹⁵. Брак коштів змушував театральних працівників “якось викручуватися”, шукаючи додаткових джерел прибутків. Швейна та кравецька майстерня Дрогобицького драмтеатру приймала замовлення “із сторони”, що вважалося в цей час незаконним¹⁶.

У перші повоєнні роки були проблеми із акторським складом. У 1948 р. у Стрийському муздрамтеатрі “зривалися спектаклі” через відсутність акторів та дублерів, які могли б їх замінити¹⁷. Під час вистави “За двома зайцями” актор театру вийшов на сцену, взагалі, у нетверезому стані¹⁸. На роботу приймали без акторської освіти. Навіть лише за зовнішніми даними, або просто за вподобанням директора. Частина акторів Стрийського театру було заарештовано через звинувачення у співпраці з нацистами. Тому ролі молодих дівчат виконували акторки старшого віку. Але, незважаючи на брак творчого персоналу, головний режисер театру М. Хороманський дозволив собі через особисті причини звільнити акторку, свою колишню дружину¹⁹.

Радянська система розглядала театри як важливий ідеолого-пропагандистський засіб впливу на населення краю. Одержані від уряду УРСР в 1945–1947 рр. державні дотації дозволили театрам поступово розв'язали велике коло питань, пов'язаних із забезпеченням необхідним обладнанням, ремонтом приміщень, вузол кадрових питань. У 1950 р. у Дрогобицькому театрі відбулися прем'єри вже 9 вистав, в наступному було підготовлено 11 постановок²⁰.

Щоб розширити можливості пропагандистського впливу на населення, театр мав стати доступним для пересічного мешканця регіону. Вартість театральних квитків у перші повоєнні роки постійно знижувалась. Ціни на квитки до 1 квітня 1948 року у Дрогобицькому облдрамтеатрі становили від 10 до 20 крб. на вечірні сеанси та 3–8 крб. – на денні, у Стрийському муздрамтеатрі – від 5 до 15 крб., у театрі ляльок – 3–5 крб. Трохи згодом ціни були суттєво знижені, квиток у Дрогобицькому облдрамтеатрі вже коштував 5–12 крб. на вечірній сеанс та 2–5 крб. на денні, у Стрийському муздрамтеатрі 5–10 крб.²¹ У березні 1950 р. ціни на продукти харчування в регіоні були приблизно такими: хліб чорний – 5 крб., білий – 8 крб., борошно пшеничне – 10 крб. за 1 кг., крупа гречана – 9 крб., ячмінна – 6 крб., ялови-

чина – 13 крб., свинина – 23 крб., молоко – 3 крб. 50 коп. за літр, сметана – 16 крб., цукор – 16 крб., картопля – 90 коп. за 1 кг.²². Ціна квитка відповідала ціні однієї – двох буханок хліба.

Для залучення ширшої аудиторії практикувалися безкоштовні спектаклі. У 1948 р. Дрогобицький облдрамтеатр організував для глядачів 19 таких вистав, театр ляльок – 8, Стрийський муздрамтеатр – 10, Самбірський – 2²³. Для глядачів створювалися зручні умови придбання квитків. Каси, як правило, працювали з 12 години дня до 10 години вечора. Був можливий попередній продаж квитків та приймалися колективні замовлення²⁴.

Про масовість відвідування населенням Дрогобиччини театрів, свідать такі дані: у 1947 р. Дрогобицькому драмтеатрі побували 95 258 глядачів, театрі ляльок – 16 526, у Стрийському муздрамтеатр – 40 982 і відповідно Самбірському – 28 544 осіб. В середньому у 1947 р. один спектакль у Дрогобицькому облдрамтеатр відвідували 180 глядачів, у Стрийському – 130, у театрі ляльок – 78²⁵. Особливо популярні були вечірні вистави (о 20 год. 30 хв.). У квітні 1948 р. у Дрогобицькому драмтеатрі відбулося 26 вистав, з яких лише 4 – денні²⁶. Люди приходили з роботи, тоді йшли до театру, який допомагав відволіктися від буденних проблем та відпочити. Дрогобицька обласна газета “Радянське слово”, висвітлюючи один із “вихідних днів трудящих” Дрогобича, (малося на увазі 21 травня 1950 р.), писала майже про “повну ідилію” дозвілля населення: “Культурно і різноманітно провели свій відпочинок трудящі обласного центру. Зранку сотні робітників і службовців з своїми сім’ями в таксі і автобусах здійснили прогулянку в Трускавець. Особливо людно було на алеях парку ім. Васильєва, тут до пізньої ночі виступали гуртки художньої самодіяльності, провадилися масові ігри, танці. Ввечері сотні дрогобиччан заповнили драматичний театр, філармонію, кіно”²⁷.

У перші повоєнні роки театральне мистецтво стало ближчими і до сільського жителя. Постійними були виїзди театральних колективів області в села Дрогобиччини. Не маючи чим заплатити, селяни розраховувалися за театральні постановки продуктами з власного господарства, молоком, сиром, яйцями. А. Цимбал, онук В. Цимбала – актора Дрогобицького театру та заслуженого артиста України, згадує, що актори часто виступали у селах, на вистави приходили навіть українські повстанці. “Після одного з таких виступів, – розповідає А. Цимбал, – українські підпільники підійшли до акторів за куліси для того, щоб привітатися з ними і запитати чи є серед них комуністи. Серед акторів був І. Раух, який грав в оркестрі і належав до партії, однак про це повстанцям ніхто не повідомив. Після вистави підпільники супроводили акторів задля їхньої безпеки до іншої місцевості, яка вже не охоплювала зону їхнього впливу”²⁸. Стрийський муздрамтеатр під час гастролей, у 1951 р., в Рудківському, Крукеницькому, Мостиському, Нижанківському, Хирівському районах Дрогобицької області показав сільському глядачеві близько 60 спектаклів. За час гастролей артисти навіть встигли підготувати нову прем’єру – п’єсу О. Левади “Марія”²⁹.

Урізноманітнювали повсякдення населення Дрогобиччини також й гастролі театрів з інших областей УРСР та усього Радянського Союзу. Лише влітку 1950 р. у Дрогобичі та інших містах області демонстрували свої вистави глядачам Калузький обласний драматичний театр, Львівський театр опери та балету, Київський республіканський театр ляльок³⁰. У 1950 р. дрогобиччани мали можливість побачити виступи Московського державного театру драми, головним режисером якого

був народний артист СРСР Микола Павлович Охлопков³¹. У 1951 р. у Дрогобичі гастролював Закарпатський театр Російської драми. Театр виступав з п'єсою К. Треньова "Любов Ярова", постановкою головного режисера театру, заслуженої артистки Української РСР С. Нижньої. У головних ролях були задіяні актори Литвиненко, Маркелова, Радлов, Тарський, Лісовський, Руфіна, Поліщук та ін³².

Дрогобичани радо вітали всі театральні колективи, які навідувались до міста. 1 червня 1950 р. з нагоди приїзду Державного російського театру Латвійської РСР на привокзальній площі обласного центру відбулася зустріч-мітинг. Акторів з Риги вітали квітами, робили з ними фотографії³³. У Дрогобичі було показано низку спектаклів, серед яких: "Два капітана" В. Каверіна, "Слава" В. Гусєва, "Зустріч з юністю" А. Арбузова, п'єсу народного поета Латвії Яна Райніса "Вій вітерець", драму Фрідріха Шиллера "Підступність і любов"³⁴. У складі театрального колективу виступали заслужені артисти Латвійської РСР Л. Бауман, Е. Якобсон, Б. Праудін, Г. Позушков, а також Д. Ліндес, Г. Ковальська, А. Кухарєв, Н. Вухліх³⁵. Актори Ризького театру зустрічалися з громадськістю, культурними працівниками області, де "ділилися досвідом акторської роботи з керівниками та учасниками художньої самодіяльності сільських клубів, районних і міських Будинків культури Дрогобиччини"³⁶. Великий інтерес у мешканців Дрогобиччини викликали вистави театру оригінальних жанрів Львівської обласної філармонії, в них було багато танців, пісень, гумористичних сцен. Усі гастролі театрів ставали важливими подіями у культурному житті області, широко висвітлювалися місцевою пресою³⁷.

Театри відвідували люди різного віку, особлива увага приділялась дітям. Разом з батьками та самостійно вони відвідували вистави Дрогобицького театру ляльок чи інших лялькових театральних колективів. У 1947 р. маленькі глядачі мали змогу побачити такі постановки Дрогобицького театру ляльок, як "Дівчинка і ведмідь", "Веселі ведмежата", "Сонце", "Ріпка", "Троє поросят", "Кривенька качечка", "Пан Коцький"³⁸. У 1951 р. Дрогобицький облдрамтеатр підготував для дітей виставу "Котигорошко"³⁹. Окремі вистави для дітей організували і гастролуючі театральні колективи. Державний російський театр Латвійської РСР показував маленьким глядачам постановки казок "Снігова королева" і "Червона шапочка"⁴⁰.

У містах і селах Дрогобицької області мешканці організували місцеві аматорські театри. Ідеологічно спрямована художня самодіяльність в цей час всіляко заохочувалася. Драмгуртки створювалися міською та сільською молоддю, їх активними учасниками були школярі⁴¹. Робота драматичних гуртків у селах мала свою особливість, вона припинялася у період польових робіт⁴². У селі Гаї Верхні діяв театральний гурток, акторами якого були жителі села різного віку, вони самостійно малювали декорації для вистав, відтворювали національні костюми, організували музичний ансамбль, готували танцювальні номери. Як згадує М. Софіяник, колишній житель села, вистави самодіяльного театру користувалися великою популярністю в односельчан, сільський клуб під час виступів колективу заповнювався вщент глядачами⁴³.

Глядач був обмежений у своєму виборі, адже репертуар повністю регламентувався. Відповідно до партійно-радянських постанов, у ньому обов'язково мали бути вистави на актуальну (з точки зору радянських ідеологів) тематику. В Постанові ЦК КП(б)У "Про репертуар драматичних і оперних театрів УРСР і заходи щодо його поліпшення" (жовтень 1946 р.) зазначалося, "що драматичні й оперні театри України досі не створили високоідейних і повноцінних в художньому відношенні

спектаклів про перемогу радянського ладу, про дружбу народів радянської країни, особливо про дружбу українського і російського народів, про Велику Вітчизняну війну та про героїчну працю радянських людей... Допустивши фактично витіснення з репертуару театрів п'єс на сучасні радянські теми, Комітет у справах мистецтв і керівні працівники театрів України тим самим серйозно знизили роль театрів у справі політичного виховання народу⁴⁴.

Наскільки дієвими були партійні вказівки свідчить репертуар театрів області. Театри Дрогобицької області у перші повоєнні роки ставили такі "ідеологічно важливі" вистави: "Московський характер" А. Софронова, "Російське питання" К. Симоніна, "Під золотим орлом" Я. Галагана, "Макар Діброва", "Загибель ескадри", "В степах України", "Калиновий гай", "Платон Кречет" О. Корнійчука, "Нескорена полтавчанка" П. Лубенського, "Сильні духом" Д. Медведєва⁴⁵. Навіть сатиричні мініатюри мали висміювати бюрократів, хабарників і так званих "англо-американських імперіалістів"⁴⁶.

За таких обставин багато чого було поза мистецтвом, виручала українська та російська класика. Незважаючи на те, що, на думку партійних функціонерів, у "старій українській спадщині" було чимало п'єс, "які зображають життя неправильно і фальшиво, прикрашають минуле в ідилічні тони, проповідують віджилі ідеї та відсталі погляди, які кличуть глядача не вперед, а назад"⁴⁷. У перші повоєнні роки населення області мало можливість побачити на сцені дрогобицького, стрийського та самбірського театрів такі вистави "старої української спадщини": "Украдене щастя" Івана Франка, "Наталка-Полтавка" Івана Котляревського, "Маруся Богуславка" Михайла Старицького, "Мартин Боруля" Івана Карпенка-Карого, "Назар Стодоля" Тараса Шевченка, "Запорожець за Дунаєм" Семена Гулака-Артемівського⁴⁸. Репертуар драматичних гуртків області теж складався переважно з популярних п'єс української класики. Згадуваний аматорський театр у с. Гаї Верхні готував такі вистави, як: "Мартин Боруля", "Украдене щастя", "В неділю рано зілля копала"⁴⁹.

Однак п'єси за творами української класики поступалися за кількістю, виставам ідеологічного спрямування. У 1950 р. у Дрогобицькому театрі відбулися прем'єри 9 вистав, серед яких лише 3 за творами українських класиків. Така тенденція зберігалася і в наступні роки. З 11 підготовлених вистав у 1951 р. дві належало до української класики, а у 1952 та 1953 рр. було лише по одній такій виставі⁵⁰.

Як глядач сприймав різні за тематикою вистави, сказати важко, адже в цей час була відсутня об'єктивна критика. У газетах часто з'являлися рецензії на театральні постановки, але їх оцінка подавалася винятково через ідеологічне спрямування і "актуальність", а не професійність чи реакцію глядачів. Зрідка лише подавалася інформація про історію створення гастролуючих акторських колективів, якісь новинки в озвученні чи освітленні постановок. З однієї із газетних статей читач дізнавався, що у постановці драми-феєрії Лесі Українки "Лісова пісня" Стрийського театру "застосовуватимуться світлові та звукові ефекти"⁵¹.

Про те, що радянські п'єси були не надто популярними серед глядачів, свідчать організовані колективні походи в театр учнів, студентів, працівників і службовців різних установ, підприємств, навчальних закладів, особливо у важливі радянські свята, дні відзначень ювілеїв радянських лідерів⁵².

Підсумовуючи, варто зазначити, що театри у перші повоєнні роки стали важливою складовою повсякдення населення Дрогобиччини. З огляду на те, що театральне мистецтво було вагомим ідеологічно-пропагандистським інструментом, радянська

система вживала заходів щодо допомоги та підтримки діяльності театрів області. Післявоєнний театр став доступний для всіх верств населення регіону, для людей різної вікової категорії. Незважаючи на тотальну ідеологізацію творчого процесу, театр був засобом відпочинку населення, сприяв набуттю позитивних вражень, розширював культурний кругозір, давав можливість урізноманітнювати дозвілля.

¹ Повоєнна Україна: нариси соціальної історії (друга половина 1940-х – середина 1950-х рр.). У 2-х книгах, 3-х частинах. – Кн. 1, ч. 1–2 / Відп. ред. В. Даниленко. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2010. – 351 с.

² Нариси історії з Дрогобича (від найдавніших часів до початку XXI ст.) / Наук. ред. Л. Тимошенко. – Дрогобич: Коло, 2009. – 319 с.

³ Попп Р. Культурно-освітнє життя Дрогобича у повоєнні роки (1944–1953) / Р. Попп // Україна: культ. Спадщина, національна свідомість. – Вип. 17: Українсько-польсько-білоруське сусідство. – Львів, 2008. – С. 442–449; Шалата М. Дрогобич: нарис-пугівник / М. Шалата. – Львів: Каменяр, 1986. – 86 с.; Михаць Р. Становлення професійного театру в Дрогобичі: історичний дискурс / Р. Михаць // Молодь і ринок. – 2016. – № 3(134). – С. 158–164.

⁴ Барабан Л. Драма і театр України 1940–1950 рр. / Л. Барабан // Студії мистецтвознавчі. – Київ: ІМФЕ НАН України, 2007. – № 4(20). – С. 53–68.

⁵ Спогади Софіяника Мирона Івановича, жителя м. Стрия Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 09.01.2017 р. у с. Гаї Верхні) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі; Спогади Цимбала Анатолія Євгеновича, жителя м. Дрогобича Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 15.02.2017 р. у м. Дрогобичі) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

⁶ Гастролі Закарпатського театру Російської драми // Радянське слово. – 1951. – 12 серпня. – С. 4; Стрийський театр повернувся з гастролей // Радянське слово. – 1951. – 11 липня. – С. 3.

⁷ Гнатенко М. В радянський час театр став провідною культурною установою, лабораторією художнього слова / М. Гнатенко, О. Загорулько – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theatre-in-drohobych.com.ua/theatre/history/ussr>

⁸ Державний архів Львівської області (далі – ДАЛО). – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 84.

⁹ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 2. – Спр. 57. – Арк. 2.

¹⁰ Там само. – Арк. 17.

¹¹ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 122.

¹² Там само. – Арк. 12.

¹³ Там само. – Арк. 108.

¹⁴ Спогади Цимбала Анатолія Євгеновича, жителя м. Дрогобича Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 15.02.2017 р. у м. Дрогобич) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

¹⁵ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 17. – Спр. 150. – Арк. 122.

¹⁶ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 47.

¹⁷ Там само. – Арк. 40.

¹⁸ Там само. – Арк. 41.

¹⁹ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 10. – Спр. 127. – Арк. 80.

²⁰ Репертуар Дрогобицького обласного музично-драматичного театру у 1950-х роках – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theatre-in-drohobych.com.ua/performances/archive>

²¹ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 84.

²² Попп Р. Повсякденне життя інтелігенції Львова 1944–1953 / Р. Попп // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Вип. XVI. – Дрогобич: Коло, 2012. – С. 387.

²³ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 10.

²⁴ Без вени винувати // Радянське слово. – 1950, 28 травня. – С. 3; Тільки шість спектаклів – гастролі Львівського державного академічного театру оперу та балету // Радянське слово. – 1950, 30 липня. – С. 3.

²⁵ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 88.

²⁶ Там само. – Арк. 98.

²⁷ Вихідний день // Радянське слово. – 1950 – 23 травня. – С. 2.

²⁸ Спогади Цимбала Анатолія Євгеновича, жителя м. Дрогобича Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 15.02.2017 р. у м. Дрогобич) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

²⁹ Стрийський театр повернувся з гастролей // Радянське слово. – 1951. – 11 липня. – С. 3.

³⁰ Гастролі Калузького драматичного театру в Дрогобичі // Радянське слово. – 1950. – 9 серпня. – С. 2; Шалата М. Дрогобич: нарис-путівник... – С. 56.

³¹ Гастролі Московського державного театру драми // Радянське слово. – 1950. – 5 вересня. – С. 4.

³² Перший спектакль Закарпатського театру // Радянське слово. – 1951. – 12 серпня. – С. 4.

³³ Ризький театр в Дрогобичі // Радянське слово. – 1950. – 2 червня. – С. 1.

³⁴ Гастролі державного російського театру Латвійської РСР // Радянське слово. – 1950. – 28 травня. – С. 2.

³⁵ До гастролей Ризького театру в Дрогобичі // Радянське слово. – 1950. – 30 травня. – С. 2.

³⁶ Зустріч акторів Ризького театру з культосвітніми працівниками // Радянське слово. – 1950. – 27 червня. – С. 4.

³⁷ Гастролі театру оригінальних жанрів // Радянське слово. – 1950. – 27 червня. – С. 4.

³⁸ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 11.

³⁹ Репертуар Дрогобицького обласного музично-драматичного театру у 1950-х роках – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theatre-in-drohobych.com.ua/performances/archive>

⁴⁰ Гастролі державного російського театру Латвійської РСР // Радянське слово. – 1950. – 28 травня. – С. 2.

⁴¹ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 7. – Спр. 119. – Арк. 81.

⁴² В клубі села Новосілки // Радянське слово. – 1950. – 8 вересня. – С. 3.

⁴³ Спогади Софіяніка Мирона Івановича, жителя м. Стрия Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 09.01.2017 р. у с. Гаї Верхні) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

⁴⁴ Із постанови ЦК КП(б)У “Про репертуар драматичних і оперних театрів УРСР і заходи до його поліпшення” (жовтень 1946 р.) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uahistory.info/2012/09/13/pro_repertuar_dramatichnikh_opernikh_teatrv_ursr_zakhodi_do_jjogo_polpshennja_zhovten_1946_r.html

⁴⁵ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 10; Репертуар Дрогобицького обласного музично-драматичного театру у 1950-х роках – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theatre-in-drohobych.com.ua/performances/archive>

⁴⁶ Гастролі театру оригінальних жанрів // Радянське слово. – 1950. – 27 червня. – С. 4.

⁴⁷ Спогади Цимбала Анатолія Євгеновича, жителя м. Дрогобича Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 15.02.2017 р. у м. Дрогобич) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

⁴⁸ ДАЛО. – Ф. 5001. – Оп. 9. – Спр. 133. – Арк. 10–12.

⁴⁹ Спогади Софіяника Мирона Івановича, жителя м. Стрия Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 09.01.2017 р. у с. Гаї Верхні) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

⁵⁰ Репертуар Дрогобицького обласного музично-драматичного театру у 1950-х роках – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.theatre-in-drohobych.com.ua/performances/archive>

⁵¹ Лісова пісня на сцені театру // Радянське слово. – 1946. – 17 травня. – С. 3.

⁵² Спогади Цимбала Анатолія Євгеновича, жителя м. Дрогобича Львівської обл. (Записала Марія Вурловська 15.02.2017 р. у м. Дрогобич) // Приватний архів Марії Вурловської у Дрогобичі.

Марія Вурловська.

Театр у повсякденному житті населення Дрогобиччини у перші повоєнні роки (1944–1953).

У статті висвітлено вплив театрального мистецтва на повсякденне життя населення Дрогобицької області у перші повоєнні роки. Показано, що театр розглядався радянською системою, яка утверджувалася в регіоні, як важливий інструмент пропагандистського впливу. Доведено, що незважаючи на ідеологічне спрямування діяльності театрів, він став важливим засобом відпочинку і популярною формою дозвілля населення Дрогобиччини у цей час.

Maria Vurlovska.

Theatre In Everyday Life of the Population of the Drohobych Land During the First Post-war Years (1944–1953).

In the article an attempt to elucidate the influence of theatrical art on everyday life of the inhabitants of the Drohobych Land in the early post-war years is made. It is shown that the Soviet regime, that was just gaining strength in the region, considered the theatre an important tool of propaganda influence. It is proved, that despite following ideological line, the theatre became an important way of rest and a popular form of diversion for the population of the Drohobych land at that time.